

YAZAR HAKKINDA

1998 doğumlu... Küçük yaşlarda mitolojik çizgi romanlarla ve oyunlarla mitolojiye ilgi duymaya başladı. Yıllar geçtikçe mitoloji üzerine yaptığı araştırmalar yaşamının bir parçasına dönüştü.

Süleyman Demirel Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun oldu. 2018 yılından beri "Mitolojik Evren" adlı Instagram hesabından takipçilerine sanat tarihi, arkeoloji ve mitoloji üzerine bilgiler aktarıyor. İskandinav mitolojisi üzerine video eğitim seminerleri veriyor.

Mitolojide ve sanatta daha çok İskandinav kültürü üzerine çalışmalar sürdürüyor. Bitirme tezi çalışmasını İskandinav sanatı ve 18-19. yüzyıllarda çizilmiş İskandinav mitolojisini konu alan yağlıboya tablolar üzerine tamamladı. Sanat tarihi alanında akademik olarak geleceğe yönelik eğitim planları devam etmektedir.

DESTEK YAYINLARI: 1652

MİTOLOJİ: 1

MEHMET EMRE İNAL / İSKANDİNAV MİTOLOJİSİ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül

Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır

Editör: Erhan Altunay-Özlem Esmergül

Son Okuma: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştı

Sayfa Düzeni: Melike Doğan

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal-Meltem Kökboyun

Destek Yayınları: Eylül 2022

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-758-0

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkani.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

Tel. (0) 212 613 30 06

MEHMET EMRE İNAL

İSKANDİNAV MİTOLOJİSİ

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA.....	1
ÖNSÖZ.....	11
1. MİTOLOJİ VE İSKANDİNAV	
MİTOLOJİSİ HAKKINDA.....	15
Mitoloji	15
Vikingler	17
İskandinav Mitolojisi	20
İskandinav Mitolojisinin Ana Kaynakları.....	23
2. TANRILAR, TANRIÇALAR VE	
KUTSAL VARLIKLAR	29
Aesir Tanrıları ve Tanrıçaları	29
Odin	30
Thor	32
Loki	35
Balder	37
Heimdall	38

Tyr	40
Magni ve Modi.....	42
Forseti	42
Bragi.....	43
Vali	44
Vidar	46
Hod	46
Ullr	47
Ítreksjod.....	49
Meili	49
Hermod	49
Vili ve Ve.....	51
Hoenir ve Lodur	51
Mimir	52
Odr	54
Dellingr.....	55
Nótt ve Dagr.....	55
Mani, Sol, Bil ve Hjuki.....	56
Frigg	58
Eir, Lin, Fulla, Gna ve Syn.....	59
Saga	61
Snotra ve Ílmr	62
Sif ve Thrud.....	62
Skadi.....	63

Ídunn.....	65
Sjöfn ve Lofn.....	66
Var ve Vör.....	66
Njörun	67
Jörd.....	67
Rindr	68
Gefjon	68
Rán	69
Nanna.....	70
Sigyn.....	72
Gerd	73
Vanir Tanrıları ve Tanrıçaları.....	75
Njörd.....	75
Freya.....	77
Gersemi ve Hnoss	78
Frey.....	79
Njörd'ün İsmi Bilinmeyen Eşi ve Kız Kardeşi	81
Gullveig.....	82
Kvasir	83
Diğer Kutsal Varlıklar	85
Valkürler	85
Nornlar	87

3. EFSANELER	91
Yaratılış	91
Yggdrasil ve Dokuz Diyar	97
Yggdrasil.....	97
Asgard.....	99
Vanaheim.....	100
Jotunheim.....	100
Alfheim.....	100
Nidavellir veya Svartalfheim.....	101
Helheim	101
Midgard, Niflheim ve Muspellheim.....	103
Aesir Vanir Savaşı.....	104
Kvasir'in Öldürülmesi.....	108
Ídunn'un Kaçırılması	113
Frey'a'nın Brisिंगamen Kolyesi	119
Loki'nin Canavar Çocukları.....	122
Asgard Surlarının Yapılışı.....	127
Odin'in Bilgelik Uğruna Bir Gözünü Feda Etmesi	129
Odin'in Rünler Uğruna Kendisini Asması.....	131
Heimdall'ın Toplumunu Sınıflandırması	134
Tanrıların Hazineleri	139
Mjöl'nir'in Çalınması.....	143
Thor'un Devler Diyarına Yolculuğu.....	147

Thor ve Dev Hymir'in Balık Avı.....	157
Thor'dan Cüce Alvisse Bilgi Yarışması	161
Thor'un Hrungrnir ile Düellosu	164
Thor'un Geirrođ'un Sarayına Ziyareti	169
Thor'un Kayıkçı Harbard ile Karşılaşması	174
Odiñe Geirrođ Tarafından İşkence Edilmesi.....	179
Odiñ'in Billing'in Kızını Arzulaması	183
Odiñ'in Bilge Dev Vafthrudnir'e Meydan Okuması.....	185
Frey'in Gerd'e Olan Aşkı	188
Gefjon'un Zealand Adası'nı Oluşturması.....	190
Andvari'nin Laneti	192
Balder'in Ölümü	196
Loki'nin Laf Dalaşı	205
Loki'nin Cezalandırılması	213
Ragnarok	216
EKLER	221
SÖZLÜK	226
KAYNAKÇA	243
RESİMLER LİSTESİ	245

“Ben Odin’in oğlu, Thrud, Magni ve Modi’nin babası yıldırım tanrısı Thor! Thrudheim’dir yaşadığım yer! Altın saçlı eşim Sif ile birlikte Bilskirnir adlı sarayında yaşadım. Devler diyarı Jotunheim’de bilir herkes adımlı. Orada yaşayan devler birçok kez bakmıştır çekicim Mjölner’in tadına! Yoktur tanrılar arasında benden güçlüsü. Gecenin torunu, toprağın oğlu olmamdan gelir kudretim! Ne zaman kalsa Asgard ve Midgard tehdit altında, yararım gökyüzünü çekicimin savurduğu yıldırımlarımla!”

Thor

ÖNSÖZ

İskandinav mitolojisi... Bana göre tüm mitolojilerin en eğlencelisi ve en ilgi çekicisi. Küçük yaşlarda okuduğum çizgi romanlardan ve mitolojik oyunlardan ilgimi çekmeye başlayan mitoloji, ilerleyen zamanlarda bir ilgiden ziyade mesleğime dönüştü. Üniversitede her ne kadar Yunan ve Roma mitolojisi üzerine eğitim almış olsam da İskandinav mitolojisi ve kültürü benim hep çalışmak istediğim bir alandı. Bu alan üzerinde araştırmalarımaya gerek öğrencilik hayatımda gerekse şu anda büyük bir zevkle ve istekle devam etmekteyim. İskandinav kültürüne ve mitolojisine olan öğrenme ve öğretme arzumdanda dolayı üniversite bitirme tezi olarak İskandinav mitolojisi ve sanatı üzerine bir konu tercih ettim. “18.-19. Yüzyıllarda İskandinav Mitolojisini Konu Alan Tablolar” adlı bitirme tezi çalışmamı teslim ederek bu alan üzerine ilk çalışmamı tamamlamış bulundum. Bitirme tezimi yazarken aynı zamanda şu anda elinizde tuttuğunuz *İskandinav Mitolojisi* kitabımın çalışmalarını da sürdürmekteydim. Ayrıca İskandinav mitolojisi üzerine çeşitli eğitimler verdim. Uzun uğraşlar sonucunda emeğimin karşılığı olarak kitabımı siz değerli okuyucularımaya sunmak benim için büyük bir onur.

Bu alanı tercih etmemdeki en büyük sebep ise İskandinav kültürü ve mitolojisi üzerine ülkemizde büyük bir bilgi eksikliği olmasıdır. Var olan yayımlanmış kitaplar içerisinde çok

değerli kaynaklar yer alsa da çevirilerindeki hatalar okuyucuya ne yazık ki yanlış bilgiler aktarılmasına sebep olmaktadır. Tabii ki bu tür hatalar bile isteye yapılmadığından dolayı her yazarın, çevirmenin ya da her yayınevinin başına gelebilecek talihsizliklerdir. Ben *İskandinav Mitolojisi* kitabımda bu hatalara düşmemek için uzun uğraşlar sonucu titizlikle çalışmamı tamamlamak için büyük bir çaba sarf ettim. Sizlere İskandinav mitolojisinin kökeni ve efsaneleri üzerine akıcı ve anlaşılır bir anlatımla bilgiler aktarmaya çalıştım.

Bir sanat tarihçisi olarak her zaman görselin anlatımdaki rolünün çok büyük olduğuna inanırım. Bu sebepten dolayı bu kitabımda sizlere bilgileri aktarırken anlatımı çeşitli illüstrasyonlarla destekledim. Kitap içerisinde yer alan tüm illüstrasyonlar 19.-20. yüzyıllarda yazılmış İskandinav mitolojisi hakkındaki dergi ve kitaplarda anlatımı desteklemek üzere ünlü illüstratörler tarafından çizilmiş illüstrasyonlardır. Ayrıca bu illüstrasyonların da künye bilgilerini sırasıyla sanatçı adı, eser adı, tarih ve teknik olarak sizlere aktardım. Siz değerli okuyucularıma tavsiyem kitabı okurken görselleri dikkatli bir şekilde incelemenizdir. Bu okuduğunuz ve öğrendiğiniz bilginin akılda kalıcı olmasına yardımcı olacaktır.

Ayrıca bir diğer naçizane tavsiyem ise mitolojik efsaneleri sadece sıradan bir hikâye olarak okumayıp içerisindeki olaydan iyi veya kötü ders çıkarmanızdır. Ne de olsa bunu yapmamız için bu efsanelerin yer aldığı inanışa mensup olmamız gerekmez. Bu aslında tüm inançların efsaneleri için geçerlidir. Gerek günümüz dinlerinde, gerekse geçmiş inanışlarda anlatılan bu efsanelerde, iyi ve güzel olan şeyleri benimseyip uygulamak insanlık açısından iyi olacak ve dünyamızı daha yaşanabilir bir yer kılacaktır. Kısacası bu kitabı okurken Loki'nin kötülüğünden ziyade Balder'ın iyiliğini, Odin'in çapkınlıklarından ziyade

Sigyn ve Nanna'nın sadakatini, Utgard Loki'nin düzenbazlıklarından ziyade ise Forseti'nin adaletini benimsememiz yerinde olacaktır.

Yerli ve yabancı birçok kaynağın uzun uğraşlar sonucu defalarca okunup araştırılmasıyla hazırladığım kitabıma sahip olduğunuz için sizlere teşekkür eder ve keyifli okumalar dilerim!

1. MİTOLOJİ VE İSKANDİNAV MİTOLOJİSİ HAKKINDA

Mitoloji¹

Günümüzde insanlar tarafından oldukça ilgi gören, filmlere, tiyatro oyunlarına, şarkılara, video oyunlarına, edebiyata ve çeşitli sanat eserlerine ilham kaynağı olan mitolojik efsaneler aslında bir hikâyeden ibaret değildir. Mitoloji, çeşitli toplumların, kültürlerinin oluşmasında önemli rol oynayan bir unsurdur.

Mitoloji sözcüğünün kökeni Antik Yunan'a dayanır. Mitoloji sözcüğü "mythos" ve "logos" sözcüklerinin birleşiminden oluşmaktadır. "Mythos" söylenen, duyulan söz anlamına gelirken, "logos" sözcüğü ise söz, bilim anlamına gelmektedir. Mitler, ilkel zamanlarda yaşamış kavimlerin kafalarında oluşturduğu, evrenin, insanların ve diğer canlıların yaratılışı, doğa olayları gibi ya da insanlığa ait düşünce, rüya, aşk, nefret, iyilik ve kötülük gibi kavramların nasıl oluştuğunu sorgulamasıyla oluşan, varoluşsal soruları cevaplama amacıyla oluşturulmuş söylenceler olarak bilinir. Mythos ve logosun birleşmesi ile oluşan mitoloji kelimesi ise "söylence bilim" olarak kabul edilir. Mitoloji, geçmiş zamanlarda farklı kültürlerin kendilerince oluşturduğu söylenceleri ve kavimlerin bu söylencelere zamanla kutsal anlamlar yükleyip, ibadet ettikleri inanç sistemlerini araştıran bir bilim dalıdır. Söylenceler antikçağdan günümüze halk arasında ağızdan ağıza dolaşarak ve çeşitli ozanlar, tarihçiler ve gezginlerin eserleriyle gelmeyi başarabilmiştir. Aynı

---

1 Erhat, Azra, *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul, Türkiye, 1972, s. 2-3